

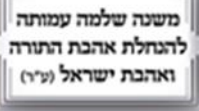
שתי משניות ליום

משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מטשפנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא. הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרה"ק ישראל יצחק ב"ר אליהו זצ"ל

רבינו עובדיה מברטנורא

משנה ט'

ועוד שאלון רבי עקיבא את רבן גמליאל ורבי יהושע: **השוחט חמשה זבחים** קרבנות **בחוץ מחוץ** לעזרת בית המקדש **בהעלים אחד** בלי שידע בין שחיטה לשחיטה שהדבר אסור, **מהו** מה הדין, האם **חייב אחת על פלם** קרבן חטאת אחת על שחיטת כל חמשת הזבחים, **או אחת על כל אחד ואחד** או שחייב קרבן חטאת על כל אחת מהשחיטות, היינו שיהיה חייב חמש קרבנות חטאת **אמרו לו: לא שמענו** מרבותינו מה ההלכה במקרה כזה*. **אמר רבי יהושע: שמעתי באוכל מזבח אחד** שאם אדם אכל מקרבן שאסור לו לאכול ממנו **בחמשה תמחויים** ומאותו בשר קרבן בישלו חמישה תבשלים שונים, וכל תבשיל הניחו בקערה נפרדת, וכך אותו אדם אכל חמש פעמים מבשר הקרבן... **בהעלים אחד** - ולא ידע בין אכילה לאכילה שאסור לו לאכול מבשר קרבן זה - ודינו **שהוא חייב על כל אחד ואחד** אכילה ואכילה **משום מעילה** וחייב להביא אשם מעילות על כל אכילה **ורואה אני שהדברים קל וחמר** ומה במעילה שאע"פ שאוכל מקרבן אחד ורק התבשלים שמחולקים לחמש קערות שונות גורמות לאוכל מהם להתחייב על אכילה מכל קערה וקערה, כל שכן שהשוחט חמש זבחים מחוץ לעזרה, יתחייב על כל שחיטה ושחיטה, שהרי שחט חמש בהמות שונות, וזהו הקל וחומר, שאם בשר קרבן אחד, שמחולק לחמש קערות שונות, גורם לכך שהאוכל מהם מתחייב על כל אכילה ואכילה, קל וחומר ששחיטת חמש בהמות שונות יגרום לכך שהשוחט אותן יתחייב על כל שחיטה ושחיטה. **אמר רבי שמעון: לא כך שאלון רבי עקיבא** היינו שלא שאל רבי עקיבא על השוחט חמש זבחים מחוץ לעזרה, שהרי אם זו היתה שאלתו, אם כן איזו ראייה הביא רבי יהושע בתשובתו, שהרי רבי יהושע מדבר על האוכל מהזבח ואילו רבי עקיבא שאל לגבי השוחט, והרי לא ניתן להשוות בין האוכל לשוחט, שסוף כל סוף כשאוכל נהנה הוא מכל אכילה ואכילה, מה שאין כן בשוחט, שאין הוא נהנה מכל שחיטה ושחיטה, **אלא** לפי רבי שמעון זו היתה שאלתו של רבי עקיבא: **באוכל** בשר **נותר מחמשה זבחים** שונים **בהעלים אחד**, **מהו** מה דינו, האם **חייב אחת על פלון** חטאת אחת על כל האכילות, משום שעבר על לאו (איסור) אחד של אכילת 'נותר', או **אחת על כל אחד ואחד** או שחייב חמש חטאות, הואיל ואכל מחמש זבחים שונים **אמרו לו** ועל כך ענו רבן גמליאל ורבי יהושע: **לא שמענו** מרבותינו מה הדין במקרה כזה. **אמר רבי יהושע: שמעתי באוכל מזבח אחד בחמשה תמחויים בהעלים אחד שהוא חייב על כל אחד ואחד משום מעילה** כמו שביארנו לעיל **ורואה אני שהדברים קל וחמר** ומה במעילה, שאע"פ שאוכל מקרבן אחד, ורק התבשלים שמחולקים לחמש קערות שונות גורמות לאוכל מהם להתחייב על אכילה מכל קערה וקערה. כל שכן שהאוכל בשר 'נותר' מחמש זבחים שונים, יתחייב על כל אכילה ואכילה, שהרי אכל מחמש קרבנות שונים, וזהו הקל וחומר, שאם כשאכל מקרבן אחד, ורק העובדה שבשרו מחולק לחמש קערות שונות גורמת לכך שהאוכל מהם מתחייב במעילה על כל אכילה ואכילה, קל וחומר, שהאוכל מבשר 'נותר' של חמש קרבנות שונים יהיה חייב על אכילה מכל קרבן וקרבן. **אמר רבי עקיבא**

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

לרבי יהושע: **אם הלכה היא**, היינו, אם קיבלת מרבתיך שכך ההלכה - **נקבל אותה, ואם לדין** אבל אם למדת את הקל וחומר מעצמך - **יש תשובה** כלומר ניתן להפריך קל וחומר זה. **אמר לו** רבי יהושע לרבי עקיבא: **השב** תשובתך **אמר לו** רבי עקיבא לרבי יהושע: **לא** אין ללמוד את דין הנותר מדין מעילה, שכן **אם אמרת במעילה** שהוא חייב על אכילה מכל קערה וקערה, הרי זה משום **שעשה** הכתוב **בה** בדין מעילה **את המאכיל פאוכל** היינו שהחשיבה התורה את המאכיל אחרים הקדש, כאילו הוא עצמו אכל הקדש, שהרי המאכיל הקדש לחברו, חייב אשם מעילות, כאילו הוא בעצמו אכל הקדש, **ואת המהנה פנהנה** וכן המהנה אחרים מדבר שהוא הקדש (בדבר שאינו אוכל), מחשיבה התורה את הדבר כאילו הוא עצמו נהנה מההקדש, שהרי המהנה אחרים מדבר השייך להקדש, חייב משום מעילה, כאילו הוא בעצמו נהנה מההקדש, ויש עוד חומרה נוספת בעניין מעילה שכן **צרף המעילה לזמן מרבה** לדוגמא אדם שאכל, או נהנה היום בשווי חצי פרוטה מההקדש, ולאחר כמה ימים נהנה שוב בשווי חצי פרוטה מההקדש, אזי שתי האכילות, או ההנאות מצטרפות יחד לשווי פרוטה, ומתחייב ע"י כך להביא קרבן מעילה, האם **תאמר בנותר, שאין בו אחד מכל אלו** החומרות שיש במעילה, שיהא חייב על אכילה מכל קרבן וקרבן. ואין אנו יודעים האם קיבל רבי יהושע את הפירכא לקל וחומר שהביא רבי עקיבא.

*ואע"פ שכן שמעו שהבא על חמש נשיו נידות בעלם אחד חייב על כל אחת ואחת (כמו שלמדנו במשנה ז), מכל מקום אין ללמוד מהנשים שגם בבהמות יהיה חייב קרבן חטאת על כל בהמה ובהמה, אע"פ שגם בבהמות מדובר על חמש בהמות שונות, כמו שבנשים מדובר על חמש נשים שונות, הסיבה הראשונה שאין ללמוד מהנשים על הבהמות היא: שאולי יש להבדיל בין בני אדם לבהמות, סיבה שניה שאין ללמוד מהנשים, לפי שבמקרה של הנשים הנידות גם הנשים מוזהרות על ה'לאוי של נידה, וכל אשה שבא עליה אף היא עברה עבירה, לפיכך גם האיש חייב על כל אחת ואחת, מה שאין כן בבהמות.

משנה י'

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: שְׁאַלְתִּי אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: במסכת שבת המשנה מונה שלושים ותשע אבות מלאכה עיקריות שאסור לעשותן בשבת, ומהן למדים על שאר המלאכות הדומות להן, הנקראות 'תולדות', דהיינו שהמלאכות הדומות אל כל אב מהאבות, הן תולדות של אותו אב מלאכה, ושאל רבי עקיבא את רבי אליעזר **הַעוֹשֶׂה מְלָאכֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה מֵעֵין מְלָאכָה אַחַת בְּהֶעֱלַם אֶחָד*** (עיין בביאור מטה), היינו ששאל העושה מלאכות הרבה, שכולן תולדות של אב מלאכה אחד בשבתות הרבה, כלומר שעשה אותן המלאכות בכל שבת ושבת, כגון שנטע והבריך והרכיב, שכל המלאכות הללו הן תולדות של 'הזורע', והכל עשה בהעלם אחד, היינו שלא ידע בין עשיה לעשיה שאסור לעשות כן **מֵה הוּא מֵה דִּינוֹ**, האם **חֵיב אַחַת** חטאת אחת **עַל פְּלוֹן, או אַחַת עַל כָּל אַחַת וְאַחַת** או שחייב חטאת על כל אחד בנפרד. **אָמַר לִי עֵנָה לִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: חֵיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת** עפ"י הגמרא מבואר שהשיב רבי אליעזר לחומרה על שתי השאלות, שהעושה מלאכה אחת בשבתות הרבה 'בזדון שבת ושגגת מלאכות', חייב חטאת אחת על כל שבת ושבת, ואם עשה תולדות הרבה של אב מלאכה אחד בהעלם אחד, חייב חטאת על כל תולדה ותולדה, כדין העושה הרבה אבות מלאכה, וניתן ללמוד זאת **מִקַּל וְחֹמֶר, וּמֵה אִם הַנְּדָה** איסור נידה, **שְׁאִין בְּהַ תּוֹצְאוֹת הַרְבֵּה וְחֻטְאוֹת הַרְבֵּה** שאין כלולים בתוכו הרבה מעשי עבירה שגורמים להביא בגינם הרבה חטאות, שהרי בנידה יש רק איסור ביאה בלבד, היינו שאסור לבוא על הנידה, בכל זאת **חֵיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת** היינו שאם בא על הרבה נידות בהעלם אחד, חייב על כל אחת ואחת, שכן הן גופים מחולקים - **שַׁבָּת שְׁיֵשׁ בְּהַ תּוֹצְאוֹת הַרְבֵּה** הרבה מיני מלאכות שאסור לעשותן בשבת **וְחֻטְאוֹת הַרְבֵּה** שגורמות להעושה אותם בשוגג להביא הרבה חטאות, **אֵינּוּ דִּין שְׁיֵהָא חֵיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת** האם אין זה קל וחומר, שיהא חייב על כל שבת ושבת, ברם קל וחומר זה בא רק ללמד ששבתות נחשבות כגופים מחולקים, אבל בעניין התולדות אין ללמוד מקל וחומר זה, שהרי בנידה אין תולדות, ולא השיב רבי אליעזר על כך אלא מסברה, אמר רבי עקיבא **אֶמְרֵתִי לוֹ** לרבי אליעזר: **לֹא** אין זה קל וחומר, **אִם אֶמְרֵת בְּנִדָּה** שהבא על נידות הרבה בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת, לפי **שְׁיֵשׁ בְּהַ שְׁתֵּי אֲזַהְרוֹת: שְׁהוּא הַגִּבֵּר מְזַהֵר עַל הַנְּדָה, וְהַנְּדָה** עצמה **מְזַהֶרֶת עֲלָיו** על איסור נידה, וכיון שכל אשה חייבת על ביאתו, אף הוא חייב על כל אשה ואשה, האם **תֹּאמַר בְּשַׁבָּת, שְׁאִין בְּהַ אֶלָּא אֲזַהְרָה אַחַת** (על האדם עצמו) שיהא חייב על כל שבת ושבת, **אָמַר לִי** על כך ענה לי רבי אליעזר: **הֲבֵא עַל הַקְּטָנוֹת** נידות קטנות שאינן בנות מצווה **יּוֹכִיחַ** שיש קל וחומר, **שְׁאִין בְּהוֹן אֶלָּא אֲזַהְרָה אַחַת** שהרי הנידות הקטנות אינן חייבות על הביאה, **וְחֵיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת** לפי שהם גופים מחולקים, ומכאן קל וחומר לשבתות, שחייב על כל שבת ושבת. אמר רבי עקיבא **אֶמְרֵתִי לוֹ** לרבי אליעזר: **לֹא** אף הבא על הקטנות אינו מוכיח, שהרי **אִם אֶמְרֵת בְּבֵא עַל הַקְּטָנוֹת** הנידות הקטנות, שחייב על כל אחת ואחת, **שְׁאֵף עַל פִּי שְׁאִין בְּהוֹן עֲכָשְׁיוֹ** חיוב על הביאה, **יֵשׁ בְּהוֹן חֵיב לְאַחַר זְמַן** כשיגדלו, האם **תֹּאמַר בְּשַׁבָּת, שְׁאִין בְּהַ לֹּא עֲכָשְׁיוֹ, וְלֹא לְאַחַר זְמַן** אלא אזהרה אחת, שיהא חייב על כל שבת ושבת, **אָמַר לִי** על כך ענה רבי אליעזר: **הֲבֵא עַל הַבְּהֵמָה** הבא על כמה בהמות **יּוֹכִיחַ** שיש קל וחומר, שהרי הבהמות אינן מוזהרות, ובכל זאת הוא חייב על כל בהמה ובהמה שבא עליה, **אֶמְרֵתִי לוֹ** לרבי אליעזר: **הַבְּהֵמָה כְּשַׁבָּת** כשם שאני שואל בעניין שבת, כך אני גם שואל בעניין הבהמה, האם הבא על בהמות הרבה בהעלם אחד, חייב על כל בהמה ובהמה?, ולא קיבל רבי עקיבא את תשובתו של רבי אליעזר, לא לעניין השבתות שכגופים מחולקים הם, ולא לעניין התולדות של אב אחד, שדינם כאבות מלאכות.

רבינו עובדיה מברטנורא
מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת- תולדות הרבה של אב אחד.
ובשבתות הרבה- אותן שעשה בשבת זו עשה בשבתות אחרות וכולן בהעלם אחד. ובגמרא פריך מאי קמבעיא ליה דנקט שבתות הרבה ותולדות הרבה, ואמאי נקט תולדות ולא אבות. ומשני, דרבי עקיבא תרתי בעא מיניה, חדא העושה מלאכה אחת בשבתות הרבה וידוע שהוא שבת אלא שסבור שמלאכה זו מותרת היא, דהיינו וזדון שבת ושגגת מלאכות, והכי קא מבעיא ליה, האי דעבד מלאכה אחת בשתי שבתות מי אמרינן כיון דבשני ימים הם, אע"ג דהעלם אחד הוא, לגבי מלאכה הויין הנך שבתות כגופין מחולקים של מלאכה שאין דומין זה לזה, כגון זרע וקצר בהעלם אחד בזדון שבת ושגגת מלאכות דחייב על כל אחת ואחת, או לאו כגופים מחולקים דמיין, והוי כאילו עשה בהעלם אחד מלאכה אחת עשר פעמים דאינו חייב על כל אחת, דליכא למימר הכא ימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק, דדוקא לענין שגגת שבת הויין ידיעה לידע ששבת היה, אבל לענין שגגת מלאכות ליכא ידיעה עד שילמוד. ועוד קמבעיא ליה, אם עשה תולדות הרבה מאב אחד חייב אחת, או על כל אחת ואחת, ולהכי נקט תולדות. **אמר לי חייב על כל אחת ואחת**- פשט ליה אתרוייהו לחומרא, דעושה מלאכה אחת בשבתות הרבה בזדון שבת ושגגת מלאכות חייב על כל שבת ושבת, דהנך שבתות כגופים מחולקים דמיין, ותולדות של מלאכות כמלאכות דמיין וחייב על כל תולדה ותולדה, ואף על פי שהן מאב אחד כאילו עשה אבות הרבה. **ומה נדה**- בגמרא אמרינן תני נדות, הבא על חמש נשים נדות חייב על כל אחת ואחת, דגופין מחולקין נינהו.
תוצאות הרבה- עניינן הרבה, כגון שבת דאיכא אבות מלאכות ותולדותיהן. אבל נדה אין בה חיובא אלא ביאה.
והנדה מוזהרת עליו- דכתיב (ויקרא כ') "ונכרתו שניהם מקרב עמם".
הבא על הקטנות- הבא על חמש קטנות נדות חייב על כל אחת ואחת, ואף על פי שהקטנה אינה מוזהרת.
הבא על הבהמה יוכיח- שחייב על כל ביאה וביאה.
בהמה כשבת- כלומר כי היכי דמבעיא לי בשבת הכי נמי מבעיא לי בבהמה. ולא קבלה מיניה רבי עקיבא מרבי אליעזר לא לענין דאמר עושה מלאכה אחת בשבתות הרבה כגופין חלוקין דמיין, ולא לענין תולדות מלאכות כמלאכות דמיין. ואין הלכה כרבי אליעזר.

*בגמרא מבואר ששאל רבי עקיבא שתי שאלות: 1. העושה מלאכה אחת בשבתות הרבה בהעלם אחד, כלומר שאמנם ידע האדם שהיום הוא שבת, אלא שלא ידע שמלאכה זו

אסורה בשבת, היינו 'זדון שבת ושגגת מלאכות', האם השבתות נחשבים כגופים מחולקים, ואף על פי שעשה אותה מלאכה בכל השבתות בהעלם אחד, היינו שלא נודע לו בינתיים שמלאכה זו אסורה בשבת, מכל מקום האם חייב על כל שבת ושבת, או שאינן נחשבים כגופים מחולקים, וכיון שעשה את המלאכה בכל השבתות בהעלם אחד הרי זה כאילו עשה אותה מלאכה פעמים הרבה בשבת אחת בהעלם אחד, ואינו חייב אלא חטאת אחת, ואמנם 'בשגגת שבת וזדון מלאכות', דהיינו שעושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה, על ידי ששכח בכל שבת ושבת שהוא יום שבת, ידע רבי עקיבא שהוא חייב חטאת אחת על כל שבת ושבת, לפי שימי השבוע שבין שבת לשבת מחלקים את השבתות, שכל אחת נחשבת כשגגה בפני עצמה, הואיל ועלול להיוודע לו בימים שבינתיים שאותו היום שבת היה, שכן יש כלל 'שימים שבינתיים הרי הם כידיעה לחלק', אבל 'בזדון שבת ושגגת מלאכות' אין הימים שבין שבת ושבת כידיעה המחלקת, שהרי לעניין שגגת מלאכות לא תהיה לו ידיעה שהדבר אסור עד שילמד הלכות שבת, ולכן שאל על 'זדון שבת ושגגת מלאכות'. 2. השאלה השניה ששאל רבי עקיבא היא: העושה תולדות הרבה של אב מלאכה אחד, בהעלם אחד, מה דינו, האם חייב חטאת אחת על כולן, או שחייב על כל תולדה ותולדה, כדין העושה הרבה אבות מלאכה.